

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

שמחת תורה

(חלק יט)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

שמח"ת

און אזוי אויך בנוגע צו „שערי ברכה“, איז דאָך ידוע⁷ אז איינער פון די טעמים וואָס די תורה הייבט זיך אָן מיט אַ ביײַת – „בראשית“ – איז ווייל ביײַת איז לשון ברכה. איז דאָך דער ענין פון ברכה געווען גלייך בהתחלת הבריאה. איז פאָרוואָס זאָגט מען אַז „שערי ברכה“ זיינען פאָרבונדן דוקא מיט תורה?⁸

די שאלה איז נאָך גרעסער: וויבאַלד אַז עולם על מילואו נברא, קומט אויס, אַז דער ענין הברכה (וואָס איז מרומז אין דעם ביײַת פון „בראשית“), איז שוין בעת הבריאה געווען במילואו. און אזוי אויך בנוגע צו אור, ויתרה מזו ואדרבא – איז דאָך דער אור שנברא ביום ראשון געווען אָן הגבלות, כמרז"ל¹⁰ אַז אדם צופה (ומביט) בו מסוף העולם ועד 190.

ד.ה. ניט בלויז וואָס די כללות המציאות פון אורה און ברכה איז ניט תלוי דוקא אין תורה, נאָר אויך די אורה און ברכה ווי זיי זיינען בתכלית השלימות זיינען ניט תלוי אין תורה – היינט פאָר-וואָס זאָגט מען אַז דאָס נעמט מען דוקא מיט תורה?

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט אַמאָל גע-זאָגט אין אַ שמח"ת/דיקער שיחה¹:

„שמח"ת זיינען תרעין פתיחין. עס זיי-נען אָפן די שערי אורה שערי ברכה שערי הצלחה.² אלע שערים זיינען אָפן. און דאָס נעמט מען מיט תורה.“

דברי רבותינו נשיאינו זיינען מדוייק בתכלית הדיוק. איז פון דעם וואָס דער רבי איז מפרט ביחוד „שערי אורה שערי ברכה שערי הצלחה“ – אע"פ אַז ווי ער זאָגט גלייך ווייטער) „אלע שערים זיינען אָפן“ – איז מוכח, אַז דער עיקר אויפטו פון שמח"ת איז וואָס דאָן זיינען אָפן די דריי שערים. דאָרף מען פאָרשטיין: וואָס איז די שייכות מיוחדת פון די דריי שע-רים צו תורה?³

נאָך מער דאָרף מען פאָרשטיין: ס'איז ידוע⁴ אַז די ששת ימי בראשית זיינען כנגד די שית אלפי שנין. איז פון דעם וואָס בריאת האור איז געווען ביום הרא-שון – פאַר דעם יום השלישי וואָס איז כנגד דעם אלף השלישי אין וועלכן ס'איז געווען מתן תורה⁵ – איז מוכרח לכאורה, אַז דער ענין פון „שערי אורה“ איז ניט אָפהענגיק אין תורה.⁶

7) ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א. ועוד. וראה בארוכה לקו"ש חט"ו שיחה א' לפ' בראשית.
8) וגם בנוגע ל„הצלחה“ – ידוע הביאור (המשך תער"ב ח"ב ס"ע א'קכ ואילך. א'קכג ואילך) דמש"נ (בראשית א, לא) „וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד“ – זהו מה שנעשה הכל באופן היותר טוב, בדרך הצלחה. אבל ראה לקמן (הערה 34, 40) שזה קשור (לא עם הבריאה מצ"ע, כ"א) עם עבודת נש"י שלא ע"פ סדר השתלשלות, ע"ש.

9) ראה ב"ר פי"ד, ז. פי"ג, ג. ועוד.

10) חגיגה יב, א. ב"ר פי"א, ב. וש"נ.

1) יום שמח"ת תש"ה (סה"ש ה'תש"ה ע' 59).
2) ראה „היה רצון“ שאומרים ליל הושענא רבה אחר כל ספר שבתהלים.
3) להעיר ממרז"ל: אורה זו תורה (מגילה טז, ב); התורה מתחלת בביײַת – ר"ת ברכה (כדלקמן בפנים); העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו (ע"ז יט, ב). ועוד.
4) רמב"ן ובחיי לבראשית ב, ג. וראה תו"ח שמות שכ, טע"ב ואילך.
5) ראה רמב"ן ובחיי שם. תו"ח שם.
6) ולא רק שנברא האור אז, כ"א שהי' אדם צופה ומביט בו כו' כדלקמן בפנים.

ווייל די שמחה פון שמח"ת איז פאָר-
בונדן מיט די לוחות שניות (שניתנו
ביוהכ"פ), וואָס זיי זיינען כפלים לתו-
שי¹³.

און היות אַז די ווערטער „דאָס נעמט
מען מיט תורה" קומען בהמשך צו תחילת
הפיסקא „שמח"ת זיינען תרעין פתיחין",
איז מובן, אַז מיטן לשון „מיט תורה",
מיינט ער תורה ווי זי איז פאָרבונדן מיט
שמח"ת, ד.ה. מיט דער מעלה פון תורה
וואָס איז צוגעקומען ביי דער נתינה פון
לוחות שניות,

און וויבאלד אַזוי – אַפילו אויב מען
זאָל זאָגן אַז מיט „שערי אורה כו" מיינט
ער די ענינים ווי זיי זיינען מצד שלימות
הבורא, איז דאָך אויף דעם מספיק ענין
התורה ווי זי איז מצד לוחות ראשונות.
פאָרוואָס פאָרבינדט מען דאָס מיט שמח
תורה דוקא?

ג. וועט מען עס פאָרשטיין בהקדים
וואָס אין שמח"ת געפינט מען דריי
ענינים, וואָס זיינען ענלעך צו די דריי
שערים הנ"ל (שערי אורה, שערי ברכה
און שערי הצלחה):

אין דעם ענין פון יו"ט שני זיינען
דאָ צוויי ענינים: (א) ווי אַ יו"ט שני
איז ער אַ מסובב (און המשך) פון יו"ט
ראשון¹⁴. (ב) אין אים קומט צו דער עילוי
פון „עריבים עלי דברי סופרים"¹⁵, אַ זאָך

ב. לכאורה האָט מען געקענט מבאר
זיין, אַז די שלימות פון דער בריאה ווי
זי איז מצד עצמה, מצד נבראים – כולל
אויך ווי זי איז געווען בתחילתה ווען
עולם על מילואו נברא, איז דאָס אַלץ אַ
שלימות מיט אַ הגבלה, ובמילא ניט קיין
אמת'ע שלימות;

און דערפאָר זאָגט מען אַז די שערי
אורה און שערי ברכה נעמט מען דוקא
מיט תורה – ווייל מיט „אורה" און
„ברכה" דאָ מיינט מען די אמת'ע אורה
און ברכה, ווי זיי זיינען בתכלית השלי-
מות, ד.ה. ווי זיי זיינען מצד דעם
אויבערשטן, דער אמת'ער שלם; און
דעריבער נעמט מען דאָס מיט תורה,
ווייל כידוע¹¹ האָט (מתן) תורה אַראָפּגע-
נומען די מחיצה צווישן עליונים און
תחתונים, און דורך תורה נעמט מען אַלע
ענינים ווי זיי זיינען מצד דעם עליון,
מצד דעם בורא.

אַבער דער ביאור איז ניט מספיק,
ווייל:

(א) לפי"ז איז עיקר חסר מן הספר:
וויבאלד אַז דער כללות הענין פון אורה
און ברכה, און אַפילו ווי זיי זיינען במי-
לואם, זיינען דאָ אויך אַן תורה – האָט
מען געדאָרפט מדגיש זיין אַז דורך תורה
נעמט מען די אורה און ברכה ווי זיי
זיינען מצד שלימות הבורא (או כיו"ב)?

(ב) דער טעם¹² וואָס מען האָט קובע
געווען שמח"ת (ביו"ט שני פון) שמע"צ
און ניט בחגה"ש (זמן מתן תורתנו) איז,

13) שמו"ר רפמ"ו.

14) ראה שהש"ר עה"פ (שה"ש א, ו) שמוני
נוטרה גר – הובא ונתבאר בלקו"ת שמע"צ סד"ה
להבין ענין יו"ט שני של גליות. דרמ"צ קיד, א-
ב. וראה בענינינו לקו"ש ח"ט ע' 238 הערה 10.

15) ע"ז לה, א (ובפרשי"י שם). וראה שהש"ר
עה"פ (שה"ש שם, ב) כי טובים דודיק מין (ב).
נתבאר בתו"א (נב, סע"ד ואילך). לקו"ת מטות
(פה, א), סוכות (פ, ב), שה"ש (ז, א). מצה זו תרם
(ס"ע נג ואילך). ובכ"מ.

11) תנחומא וראא טו. שמו"ר פ"ב, ג.

12) אוה"ת שמע"צ ע' איתשעט ואילך. ד"ה
ביום השמע"צ תרס"ז (בהמשך תרס"ז) בתחילתו
ובסופו. רד"ה ביום השמע"צ תש"ו. וראה לקו"ש
ח"ד ע' 156 ואילך.

וואָס איז ניטאָ ביו"ט ראשון¹⁶.

פון דעם נאָמען „שמחת תורה“ (תורה סתם) איז מוכח, אַז די שמחה איז פאַרבונדן מיט תורה בכלל²⁰, וואָס תורה בכלל איז געגעבן געוואָרן מיט לוחות ראשונות;

אעפ"כ, איז (כדלעיל סעיף ב) דער טעם וואָס שמחת תורה איז נקבע געוואָרן בשמע"צ (און ניט בחגה"ש) ווייל די שמחה פון שמח"ת איז פאַר-בונדן (בעיקר) מיט לוחות שניות²¹, וואָס די לוחות שניות זיינען (אין תושב"כ גופא) בדוגמת²² דברי סופ"רים²³;

און דער ענין פון שמח"ת גופא – דאָס וואָס אידן מאַכן שמח"ת, איז אַ מנהג ישראל, וכלשון הזהר „ונהגין למעבד ישראל עמה חזוה כו“.

און היות אַז אַ מנהג ישראל דער-לאַנגט העכער פון תורה, און אַפילו פון ד"ס (כנ"ל סעיף ג), דערפאַר זאָגט דער זהר (בהמשך צו „ונהגין כו“

אַזוי איז דאָס ביי יעדער יו"ט שני. בשמח"ת קומט אָבער צו אַ דריטער ענין. און ווי גערעדט כמה פעמים¹⁷, אַז פון דעם וואָס עס האָט אַ באַזונדער נאָמען – שמחת תורה – איז מוכח אַז עס האָט אין זיך (נוסף אויף דעם וואָס עס איז דער יו"ט שני דשמע"צ) אויך אַן אַייגענעם ענין, דעם ענין פון שמח"ת.

און כשם ווי ביי דעם ענין פון יו"ט שני, כאָטש עס איז בלויז מד"ס, איז אדרבה, מצד דעם גופא פאַראַן אין אים אַ מעלה אויף יו"ט ראשון, וכנ"ל שער-בים עלי ד"ס יותר מדברי תורה – אַזוי איז אויך ביים דריטן ענין, איז כאָטש דאָס איז ניט קיין חיוב כלל, אפילו ניט מד"ס, ס'איז נאָר אַ מנהג [כלשון הזהר¹⁸: „ונהגין למעבד ישראל עמה חזוה ואת-קריאת שמחת תורה“] – איז אָבער מצד דעם גופא אין אים דאָ אַ מעלה נוספת אויף די ערשטע צוויי ענינים, וכמבואר בכמה מקומות¹⁹ אַז אַ מנהג ישראל האָט אַ מעלה וואָס איז ניטאָ אין אַן ענין דאורייטא און ניט אין ד"ס.

ד. די דריי ענינים הנ"ל געפינט מען אויך אין דעם ענין פון שמח"ת גופא:

20 ולהעיר משיחת יום ב' דחגה"ש תש"ב, דמזה שיש קס"ד בתורה לקבוע שמח"ת אחר חגה"ש מוכח דשמח"ת ושבעות שייכים זל"ז, ע"ש. ולהעיר גם מזה שהתחלת פ' וזאת הברכה (שקורין בשמח"ת) היא בענין מ"ת ה' מסיני בא (גו' שהי' בחג השבועות (וראה הערה הבאה).

21 ולהעיר שבפ' וזאת הברכה (שקורין בשמח"ת) יש ב' הענינים: בתחילת הפרשה – מ"ת דחגה"ש (כבהערה הקודמת), ובסיום הפרשה „לעיני כל ישראל“ – „יישר כחך ששברת“ (פרש"י (שם) שהביא ללוחות שניות (ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 242. לקו"ש ח"יד ע' 161'2).

22 ראה שמ"ר שבערה 13. ובארוכה – המשך תרס"ו ע' פח ואילך.

23 בלקו"ת שמע"צ (צב, ב) שהמעלה דיו"ט שני על יו"ט ראשון היא דוגמת מעלת בעת"ע על צדיקים. ועפ"י דומתק יותר השייכות דלוחות שניות לענין יו"ט שנה (ראה לעיל סעיף ג') – כי המעלה בלוחה"ש שהם כפלים לתושי' היא מצד ענין התשובה (כדלקמן סעיף ה').

16 בלקו"ת שמע"צ שם (צב, סע"ג) שהמעלה דיו"ט שני היא לפי ש, עיקר הכוונה להיות הגילוי למנוחה. ויש לקשר המבואר בפנים לזה – כי זה גופא שדוקא האור דיו"ט שני נמשך למטה ביותר [ועד בהענינים דגלות (ראה לקו"ת שם צב, ב. ובארוכה לקו"ש ח"ט ע' 235)] הוא להיותו אור נעלה יותר, מצד זה שהוא ד"ס. ע"ד המבואר בלקו"ת מטות שם.

17 ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 226 ואילך. וש"נ.

18 ח"ג רנו, ב. וראה לקו"ש שם שוה"ג הא' להערה 12.

19 ראה (בענין ההקפות דשמח"ת) לקו"ת סוכות פ, סע"ג. סידור רסט, ב.

לוחות שניות; דער מנהג „למעבד ישראל עמה חדוה“ זיינען בדוגמת „אורה“, „ברכה“ און „הצלחה“:

דער חילוק צווישן „אורה“ און „ברכה“ בפשטות איז: בשעת מען בענטשט איינעם, איז מען אויסן דעם מתברך, און ער זאָל באַקומען דעם תוכן הברכה און האָבן דערפון אַ תועלת. משא"כ אור איז פאַרבונדן (ניט מיט דער תועלת המקבל, נאָר) מיטן (טבע) המאור. וואָס דערפאַר איז מגדרי האור²⁶ אַז ער ווערט נמשך בדרך מומילא, און נאָך מער – שמשא אכולא עלמא נייחא²⁷ ביז אַז ער איז מאיר אויך במקום האשפה, כאַטש אין דערויף איז ניטאָ קיין תועלת.

און דאָס איז די שייכות צווישן לוחות ראשונות ולוחות שניות מיט שערי אורה און שערי ברכה²⁸:

26) ראה בכ"ז ס' הערכים חב"ד ערך אור ע' תנב ואילך, ע' תסג ואילך. וש"נ ועד"ו הוא גם באור למעלה (עם היות שגילוי האור הוא ברצון ובכוונה) – ראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע אכה ואילך. המשך ר"ה תש"ה פ"ד-ה. וראה הערה 28.

27) סנהדרין לט, א. וראה סה"מ קונטרסים ח"ב תד, ב.

28) בכללות, ענין ההמשכה מלמעלה ה' בכ"ז דורות (לפני מ"ת) שהיו נזונין בתסדו של הקב"ה (פסחים קי"ח, א). וכמבואר בכ"מ (תו"א ר"פ בשלח. אה"ת אמור ע' תתנח. ובכ"ו) שאז ה' ההמשכה, שלא ע"פ חשבון כו"ו. ובדוגמת איש החסד בטבעו שמשפיע לכולם, גם למי שאינו ראוי, מבלי לעיין, למה ישפיע החסד ולאיוה תועלת היא" [ויש לומר, שהוא ע"ד מה שהאור מאיר גם במקום האשפה*]. משא"כ הענין דמ"ת הוא ההמשכה בחכ"ח חשבון

ואתקריאת שמח"ת" (ומעטרן לס"ת בכתר דילי" – אַז נאָכדעם (און דורך דעם) וואָס אידן זיינען זיך נוהג „למעבד כו' עמה חדוה“, מאַכן זיי אַ כתר צו תורה, וואָס כתר תורה איז העכער פון תורה²³, אפילו פון תורה ווי זי איז מצד לוחות שניות (און דברי סופרים).

ה. דער ביאור בזה: דער טעם וואָס די לוחות שניות זיינען העכער פון די לוחות ראשונות (כפלים לתושי), איז ווייל זיי זיינען געקומען דורך עבודת התשובה פון אידן²⁴, און דער שרש פון (נשמות) ישראל איז העכער פון תורה²⁵.

אַבער וויבאַלד אַז אויך די לוחות שניות זיינען געגעבן געוואָרן מלמעלה (די עבודת התשובה פון אידן איז געווען אַ סיבה צו דער נתנה פון די לוחות שניות, אַבער די לוחות שניות גופא זיינען געגעבן געוואָרן מלמעלה) – דעריבער זיינען אויך די לוחות שניות אַן ענין פון תורה (וואָס נש"י זיינען העכער), נאָר אין תורה גופא זיינען זיי כפלים לתושי, ווייל זיי זיינען געקומען כסיבת העבודה (דתשובה) פון אידן.

משא"כ דער מנהג „למעבד ישראל עמה חדוה“, וויבאַלד אַז דער גאַנצער ענין קומט פון אידן, דערפאַר טוט זיך אויף דורך דעם דער כתר תורה וואָס איז העכער פון תורה (אפילו ווי זי איז כפלים לתושי).

ו. דאָס איז אויך די שייכות צווישן שמח"ת מיט „שערי אורה שערי ברכה שערי הצלחה“, ווייל די דריי ענינים הנ"ל אין שמח"ת (תורה בכלל; מעלת

* 23) ראה אה"ת שמע"צ ע' א'תשצב.

24) אה"ת שבהערה 12. וראה לקו"ש ח"ד שם.

25) ראה ב"ר פ"א, ד. תדבאר פ"ד. וראה לקו"ש ח"ט שם.

* ע"פ מ"ש בפנים ההערה יומתק גם מ"ש בירושלמי (שבהערה 7) וחרר (ר"פ ייגש. הובא ונתן בלקו"ת ראה י"ט, ב. אה"ת אמור שם. ובכ"ו) שהטעם שלא נברא העולם באל"ף כי אל"ף לשון ארור – יודעה הקושיא: הרי כו"כ תיבות

און וויבאלד אַז „סוף מעשה במחשבה תחלה“³⁰, אַז די כוונה פנימית אין המשכת האור איז, אַז ער זאָל נתקבל ונתפס ונתאחד ווערן (ובפנימיות) אין כלים³¹ – דערפאַר זיינען די לוחות שניות העכער פון די לוחות ראשונות, כפלים לתושי'.

ז. דער פנימיות הפירושו³² אין „סוף מעשה במחשבה תחלה“ איז (ניט אַז דאָס וואָס מען האָט געוואָלט בתחלת המחשבה קומט אַרויס אין דעם גמר העשי', נאָר) אַז דער סוף וואָס קומט אַרויס פון דער עשי', לאַחרי העשי', דערלאַנגט אין „תחלה“ וואָס איז קודם המחשבה, אויך פאַר דעם אָנהייב פון דער מחשבה.

און ווי מען זאָגט די דוגמא³³ אויף דעם פון אַן אומן וואָס נעמט זיך טאָן אַ מלאכה, און די מלאכה איז אַרויסגעקומען „בתכלית הטוב ביותר .. בדרך הצלחה“ – איז ניט דער פשט אַז דער אומן האָט זיך לכתחילה געריכט אַז די מלאכה וועט אַרויסקומען „בדרך הצלחה“ – ווייל דאָס קען מען ניט וויסן, ער קען זיך נאָר אָננעמען צו טאָן די מלאכה „כפי אופן טוב האומנות שלו“. און דערפאַר איז דאָס וואָס די מלאכה איז אַרויסגעקומען (נאָך מער ווי ער האָט זיך געריכט בתחילת המחשבה) „בדרך הצלחה“ – דערלאַנגט אין בחינת „תחילה“ שלפני תחילת המחשבה.

(30) פיוט לכה דודי.

(31) ראה בארוכה המשך תער"ב ח"ב ע' א'כב. ועוד.

(32) ראה תו"ח ר"פ ויגש. המשך תרס"ו ע' יט ואילך. המשך תער"ב שם ע' אק"ו ואילך.

(33) המשך תער"ב שם ע' א'כג.

ביי דער נתינה פון לוחות ראשונות איז געווען די הדגשה (בעיקר) – די נתינה מלמעלה (ניט אַזוי די הדגשה אַז אידן זאָלן (פריער) ווערן אַ שומע ומבין ומקבל ומתאחד ביחוד נפלא (ווי בהבנת ותפיסת השכל²⁹) מיט דער תורה), וואָס דעריבער איז בפועל האָבן עס אידן (מצד זייער מצב כו') בשעת מ"ת בחה"ש – ניט תופס וקולט געווען; און מצד דעם זיינען די לוחות הראשונות פאַרבונדן מיט „שערי אורה“, ווייל די הדגשה אין אור איז (כנ"ל) דאָס וואָס דער מאור איז מאיר.

אַנדערש זיינען די לוחות שניות, וואָס זייער נתינה איז געקומען דורך דער עבודה פון אידן – האָט די תשובה פון אידן אַרויסגערופן כביכול למעלה אַז מען זאָל זיי געבן די לוחות – ד.ה. די הדגשה אין זיי איז אַז אידן זאָלן מקבל וקולט זיין די תורה. און מטעם זה זיינען די לוחות שניות פאַרבונדן מיט „שערי ברכה“, וואו די הדגשה איז אויפן מתברך, אַז ער זאָל באַקומען די ברכה.

דוקא [בדוגמת „ברכה“]**, שענינה ההמשכה והתועלת של המתברך.]

אבל בפרטיות, גם במ"ת גופא – זהו מהחילוקים בין לוחה"ר ולוחה"ש. כבפנים. (29) ראה תניא פ"ה.

המתחילות באל"ף ומורות על ענינים טובים, וכמו תיבת אורה – כי יש לומר, זהו גופא שהאל"ף ר"ת אורו הוא מצד זה שהוא ר"ת אורה (שמאיר גם באשפה). ולהעיר מהמבואר בלקו"ת שם (וראה אוח"ת שם. ובכ"מ) שהשייכות דאל"ף לארור היא מצד זה שאל"ף הוא אותיות פלא, בחי' כתר. ובאה"ת בראשית (מד, ב) – בחי' אור (שלמעלה מכלים).

(**) ראה לקו"ת שם (וראה אוח"ת אמור שם ע' תתס), שבמ"ת נחחדש שגם המשכת האל"ף תהי' באופן דברכה.

„תחילת המחשבה“³⁸ – אזוי, אַז די כוונה פועל'ט ניט למטה און די דירה לו ית' ווערט אויפגעטאָן אַינגאַנצן דורך דער עבודה פון אידן בכח עצמם.³⁹

און דערמיט איז מובן אַז דאָס וואָס אידן פירן אויס די (תכלית) ה'כוונה פון „נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתח"ת תונים“ איז עס אין אַן אופן פון „הצלחה“, היות אַז אַט די כוונה איז העכער פון צו נמשך ווערן אין רצון הגלוי אויף עול-מות און אפילו ניט אין תחילת המחשבה.

ט. אע"פ אַז די „דירה“, וואָס אידן שאַפן בכח עצמם, ווערט אויפגעטאָן דורך דער עבודה פון כל התומ"צ בכל פרטיהם, שטייט עס בגלוי⁴⁰ ווען ער איז זיי מקיים ניט מצד איזה טעם וכו', נאָר מצד דעם וואָס „וצווננו“ (ניט מצד דער סגולה וואָס איז דאָ בקיום ציווי המצווה), ובלשון הידוע אפילו נצטווינו לחטוב עצים⁴¹, און אויך אין דעם ענין פון מנה-גי ישראל, היות אַז אויף זיי איז ניטאָ קיין ציווי מלמעלה און במילא קומען זיי אַינגאַנצן בכוחם פון אידן אַליין.⁴²

(38) כידוע דזה ש,נתאוה הקב"ה כו" הוא בעצמותו ית'.
(39) ראה עד"ז לקו"ש ח"ה ע' 66 ובהערות שם (לענין ידיעה ובחירה), וש"נ. וראה לעיל הערה 35.

(40) להעיר ג"כ מהמשך תער"ב שם (ע' א'קכד) דעבודת נש"י, „בטוב ביתרון גדול כו" הוא, מה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע. . . הביטול עצמי שיש בנשמות מצד שמושרים בעצמות א"ס . . . וכמו"כ בהבירור הנעשה ע"י התשו' שהוא הבירור שלא בהדרגה כו' ובד"כ בהעבודה בזה"ג כו' שמפקיר ומשליך חייו מנגד כו', ע"ש.

(41) לקו"ת שלח מ, א.
(42) ואולי י"ל שזהו הטעם פנימי בזה שכ"ק מו"ח אדמו"ר גילה כו"כ מנהגים שבטח היתה כוונתו שיתפרסמו ע"מ לקיימם בפועל (ראה בשיחה שנדפסה בספר המנהגים תב"ד בתחילתו) – ומ"מ פירסמם רק דרך סיפור כו'.

ח. ע"ז איז אויך דער ענין פון כביכול „הצלחה“ למעלה (היות אַז אַלע ענינים וואָס זיינען דאָ למטה ווערן נשתלשל מלמעלה): די „דירה לו ית'“ וואָס אידן טוען אויף דורך זייער עבודה איז „בתכ"לית הטוב ביותר. . . בדרך הצלחה“ – נאָך בעסער כביכול ווי ס'איז דער רצון בת-חילת המחשבה³⁴, כנ"ל – הגם אַז ס'איז פשוט אַז דאָס גופא (אַז די דירה זאָל זיין „בתכלית הטוב ביותר כו"“) איז די כוונת הבריאה מתחילה³⁵, דאָס איז אָבער די בחי' „תחילה“ וועלכע איז העכער פון „מחשבה“.

דער ביאור אין דעם (בקצרה עכ"פ): דער תכלית ה'כוונה איז, אַז אידן זאָלן מאַכן די דירה בתחוננים דורך זייער אייגענער עבודה, עבודה בכח עצמם³⁶ און וויבאָלד אַז דער רצון אויף עולמות³⁷ (כולל אויך „תחלת המחשבה“) האָט אַ שייכות צו דער בריאה און פועל'ט אין איר, דעריבער, איז אַט די כוונה³⁷ (פון „נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתח"ת תונים“, דורך דער עבודה פון אידן אינ-גאַנצן בכח עצמם) ניט אַראָפּגעטראָגן געוואָרן אין „תחילת המחשבה“ פון דער בריאה, נאָר זי איז פאַרבליבן בהעלם אין בחי' „תחילה“ וואָס איז העכער פון

(34) ראה המשך תער"ב שם (ע' א'קכד) דזהו"ע „וירא אלקים גו' והנה טוב מאד“ – „והוא מה שנתקבלה העבודה והביטול בנבראים (והיינו בנשמה) בטוב ביתרון גדול גם על תחלת המח"כו"י.

(35) ראה המשך תער"ב שם (ס"ע א'קכג): למעלה אינו שייך לומר שלא יהי' ח"ו הדבר כו'. אך זה שייך לענין ידיעה ובחירה כו'.

(36) ראה בארוכה לקו"ש ח"יב ע' 73 ואילך. ועוד.

(37) ראה בארוכה (החילוק דרצון לעולמות ורצון לתומ"צ) ד"ה הוא כחתן תרנ"ז פ"ה. אלה תולדות נח תרס"ו.

י. עפ"י כל הנ"ל ווערט אָבער די שאלה הנ"ל (ס"א) נאָך גרעסער: וויבאַלד אַז דער אויפטו פון שמח"ת איז דער ענין פון הצלחה, און דער ענין פון "אורה" און "ברכה" זיינען דאָ אויך ביי לוחה"ר (שבועות) און ביי לוחה"ש (יהכ"פ) – איז פאַרוואָס ווערט געזאָגט אין דער שיחה, אַז אויך "שערי אורה" און "שערי ברכה" זיינען פאַרבונדן מיט שמח"ת (דוקא)?

וועט מען עס פאַרשטיין בהקדים וואָס מען געפינט, אַז דורך (דער עבודה ולימוד כדבעי – יגעת – פון) אידן ווערט נתוסף אין תורה, ביז אַז מ'דאַרף מחדש זיין בתורה, לאפשא לה⁴⁵. ועד"ו באַ מנ"הגי ישראל, וואָס מנהג ישראל תורה הוא⁴⁶, קומט דאָך אויס, אַז דורך דעם וואָס אידן פירן איין אַ מנהג, קומט צו בתורה.

ולכאורה: הן אמת, אַז מצד דעם וואָס דער שרש פון נש"י איז העכער פון תורה, קען מען פאַרשטיין ווי אַזוי אידן קענען אויפטאָן אַ נייעם ענין אין תורה⁴⁷; ס'איז אָבער נאָך אַלץ ניט מובן: ווי אַזוי ווערט אַט דער ענין (ובפרט – וואָס אידן זיינען מחדש דורך זייער מנהג) אַ חלק פון תורה?

[ד.ה. ניט נאָר איז מען מחוייב צו טאָן די "גזירות והתקנות והמנהגות"⁴⁸ וואָס

ד.ה.: דער רצון העליון אַז אידן זאָלן מקיים זיין די מנהגי ישראל איז פאַר-בליבן נאָך מער בהעלם ווי ס'איז דער רצון אויף תומ"צ בכלל – ביז אַז אויף זיי איז אפילו קיין ציווי ניטאָ⁴³.

און דאָס איז דער ביאור (בדרך אפשר) וואָס דורכן מנהג "למעבד ישראל עמה חדה" איז מען (דערנאָך), מעטרן לס"ת בכתר דילי", וואָס דער כתר תורה איז העכער פון תורה, אפילו ווי זי איז מצד לוחות שניות:

די לוחות שניות, אע"פ אַז אין זיי איז עיקר ההדגשה אויף קבלת (הלוחות ו)התורה מצד די אידן (כנ"ל ס"ו), פונ"דעסטוועגן, וויבאַלד אַז זיי זיינען געגעבן געוואָרן מלמעלה [ובדוגמת הברכה, וואָס הגם מ'איז דערמיט אויסן די תועלת פון דעם מתברך, קומט זי אָבער דאָך פון דעם מברך] – זיינען זיי נאָך אַלץ ניט אין דער בחי' פון "סוף מעשה", ובמילא ווערט דורך זיי נשלם בלויז די כוונה ווי זי איז נמשך געוואָרן בתחילת המחשבה;

דורך דעם אָבער וואָס אידן זיינען זיך נוהג "למעבד כו' עמה חדה" – צו פרייען זיך מיט דער תורה שוין נאָך דער תנינת התורה מלמעלה – איז עס בדוגמא צום ענין ההצלחה⁴⁴ וואָס איז דאָ דוקא אין "סוף מעשה" (שלאחרי העשי), וואָס דאָס דערלאַנגט אין דער כוונה פון "תחילה", וואָס איז העכער פון תחלת המחשבה.

43) להעיר ממשנת (לקו"ש נשא תש"נ ס"ד) הטעם שיש קס"ד דתשובה אינה מצוה, כי היא מעצם הנפש שאין שייך בו סיבה מן החוץ (ציווי), ע"ש.

44) ועפ"ז י"ל: שערי אורה – אור, ברכה – כלים, הצלחה* – כתר שלמעלה משניהם.

45) זח"א יב, ב. וראה אגה"ק סכ"ו (קמה, א). הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ס"ב. תו"א מקץ לת, ג. – אע"פ ש"אפשא לה" כולל ג"כ חידושים הנלמדים ע"י מדות שהתורה נדרשת בהן (שניתנו למשה מסיני) מתורה שבכתב או שישנם בהעלם, בבחי' כלל ולמדם מן הכלל וכי"ב. וראה שער מאמרי רז"ל (למד"ר פ' חוקת). שער רה"ק (בהוצאת ת"א תשכ"ג – קח, ב). שער הגלגולים הקדמה יז. ובארכה לעיל ע' 252 ואילך. וראה סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 507 ואילך.

46) נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1080. ועוד.

47) ראה המשך תער"ב ח"ג ע' א'תת.

48) ראה רמב"ם הל' ממינים פ"א ה"ב.

* ראה אוה"ת בראשית רעו, א"ב.

והתקנות והמנהגות" וואָס אידן זיינען
מחדש] – אַ חלק פון תורה.

און עפ"י ווערט אויך פאַרשטאַנדיק
וואָס ס'רעדט זיך אין דער שיחה הנ"ל,
אַז (ניט נאָר „שערי הצלחה", נאָר) אויך
„שערי אורה" און „שערי ברכה" האָבן
אַ שייכות צו שמחת-תורה וואָס ווערט
אויפגעטאַן דורך אידן – הגם אַז „אורה"
און „ברכה" זיינען פאַראַן אויך אין תורה
ווי זי איז מצד עצמה:

אמתית הענין פון „אורה" איז, אַז
ס'איז מאיר בגילוי אַלץ וואָס ס'איז דאָ
אין „מאור", אויך דאָס וואָס איז מצ"ע
למעלה מגדר גילוי⁵⁵ (און עד"ז איז אויך
בנוגע צו „ברכה");

און וויבאַלד אַז אמתית ענין התורה
איז דאָס וואָס „אורייתא וקוב"ה כולא
חד" – קומט אויס, אַז דוקא בשמח"ת,
ווען אידן זיינען „מעטרן לס"ת בכתר
דילי" און זיינען ממשיך און מגלה דעם
שרש התורה, ווי תורה איז מושרש אין
עצמותו ית' – דוקא דעמאַלט קומט לידי
גילוי, צוזאַמען מיט די „שערי הצלחה",
אויך די „שערי אורה" און „שערי ברכה"
בתכלית השלימות.

(משיחת יום שמח"ת תש"ז)

(שחידשו חז"ל) הכל מתושב"כ, הנה באמת, כל
עניני תושבע"פ הן בבחי' חידוש בכח עצמם
ויגיעתם דוקא, וע"י היגיעה שלהם המשיכו, לא
מבחי' תוה"ק לבד כ"א מבחי' העלם העצמית
דא"ס.

ועפ"י צ"ל דזה שכל מה שתלמיד ותיק עתיד
לחדש ניתן למשה מסיני – הוא לפי שבמ"ת
„ניתנה" התורה כמו שהיא מושרשת ב,העלם
העצמית דא"ס" (שלמעלה מבחי' התורה כמו
שבאה בבחי' המשכה וגילוי).

(55) ע"ד הידוע שבאור נמשך גם הענין
ד,מציאותו מעצמותו" (שאינו שייך לגילוי) –
ראה בכ"ז ס' הערכים חב"ד ערך אוא"ס (א) ס"ט
(ע' קו ואילך), וש"נ.

די חכמים האָבן מחדש געווען, נאָר זיי
ווערן אַ חלק פון תורה⁴⁹, און ווי עס
שטייט דער לשון, כנ"ל, בנוגע צו מנהגי
ישראל (אפילו בנוגע צו מנהגים וואָס
זיינען ניט פאַרבונדן מיט „ב"ד⁴⁸ הג'
דול"⁵⁰) אַז „מנהג ישראל תורה הוא".

איז דער ביאור אין דעם:

אין תורה זיינען פאַראַן צוויי בחי'
נות⁵¹: (א) ווי תורה איז חכמתו ורצונו
ית', וואָס מצד דער בחינה (פון חכמה
ורצון) איז תורה אויסגעשטעלט, אַזוי,
אַז עס זיינען פאַראַן ענינים וואָס זיי
ווערן נתחדש דורך אידן; (ב) דאָס וואָס
„אורייתא וקוב"ה כולא חד"⁵², ווי תורה
איז מושרש אין עצמותו ית', וואָס מצד
דער בחינה קען אַט דער ענין חדש ווערן
אַ חלק פון תורה, כדלהלן.

וויבאַלד אַז די כוונה העליונה איז,
אַז אידן זאָלן מחדש זיין אין תורה בכח
עצמם (וואָס דורכדעם ווערט אַרויסגעב'
ראַכט זייער שורש אין עצמותו ית'),
דעריבער, נאָך דעם ווי אידן (דורך זייער
מחדש זיין אַן ענין) פועל'ן המשכת הע'
צמות – טוען זיי אויף די המשכה אויך
אין תורה [ע"ד ווי עס שטייט אין ספר
הבהיר⁵³ אַז דוד ה' מחבר תורה בקוב"ה],
און דעריבער ווערט דער חידוש [סיי די
„חידושים" וואָס אידן לערנען אָפּ פון
תורה ע"י „יגיעת"⁵⁴, און אויך „הגזירות

(49) ראה מגילה יט, ב: שהראהו הקב"ה למשה
.. מה שהסופרים עתידין לחדש ומאי ניהו
מקרא מגילה.

(50) ראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.

(51) ראה סד"ה יחינו תרנ"ט. המשך תרס"ו ע'
שפה ואילך. ובכ"מ.

(52) מובא בתניא רפכ"ג בשם הזהר. וראה
סה"מ ה'ש"ת ע' 66 בהערה.

(53) ראה זח"ג רכב, ב. לקו"ת שלח נא, א.

(54) ראה המשך תרס"ו (ע' שפג. שצג.

ועוד) ש,הגם דלכאורה כל הענינים דתושבע"פ